INGLIZ TILINI O‘QITISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

Abdullajonova Sarvinoz
Ishenaly Arabaev nomidagi Qirğiz Davlat Universitetining 3- Kurs talabasi
0998181204
sarvinozabdullajonova7@gmail.com

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamlashtirish jarayonlari ta’lim tizimiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Xususan, chet tillarini, jumladan ingliz tilini o‘qitishda zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Raqamli texnologiyalar o‘quvchilarning til o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ta’lim jarayonini interaktiv tashkil etish hamda bilimlarni mustaqil ravishda egallash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Hozirgi kunda multimedia vositalari, mobil ilovalar, elektron ta’lim platformalari, sun’iy intellektga asoslangan dasturlar va onlayn resurslardan foydalanish ingliz tilini o‘qitishning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ushbu texnologiyalar tinglab tushunish, o‘qish, yozish va gapirish ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, raqamli ta’lim muhiti o‘quvchilarga individual yondashuvni ta’minlash, o‘quv materiallarini moslashtirish va ta’lim sifatini oshirish imkonini beradi.

Mamlakatimizda ham ta’limni raqamlashtirish, xorijiy tillarni o‘qitish sifatini oshirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Shu sababli ingliz tilini o‘qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini o‘rganish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi.

Mazkur tezisning maqsadi ingliz tilini o‘qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini tahlil qilish hamda ularning o‘quvchilarning til kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o‘rnini aniqlashdan iborat.

ASOSIY QISM

Ingliz tilini o‘qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish bugungi kunda ta’lim jarayonining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi natijasida chet tillarini o‘qitish metodikasi ham tubdan o‘zgarib, an’anaviy ta’lim usullari bilan bir qatorda innovatsion yondashuvlar keng qo‘llanilmoqda. Raqamli texnologiyalar o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etish imkonini beradi. Ayniqsa, ingliz tili kabi amaliy fanlarni o‘qitishda elektron resurslar, mobil ilovalar, masofaviy ta’lim platformalari va multimedia vositalaridan foydalanish o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda

o‘quvchilar internet tarmog‘i orqali dunyoning turli mamlakatlaridagi ta’lim resurslaridan foydalanish, xorijiy o‘qituvchilar va tengdoshlari bilan muloqot qilish hamda autentik materiallar asosida bilimlarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo‘lmoqdalar.

Raqamli texnologiyalar ingliz tilining to‘rtta asosiy kompetensiyasi – tinglab tushunish, o‘qish, yozish va gapirish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Xususan, audio va video materiallardan foydalanish o‘quvchilarning talaffuz, eshitish va tushunish qobiliyatlarini oshiradi. Turli podkastlar, videodarslar va onlayn suhbatlar orqali o‘quvchilar real til muhitiga yaqin sharoitda ta’lim oladilar. Elektron kitoblar, maqolalar va internet manbalari esa o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Yozish kompetensiyasini shakllantirishda Google Docs, Microsoft Word Online kabi platformalar muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ular o‘quvchilarga matn yaratish, tahrirlash va xatolarni mustaqil ravishda aniqlash imkonini beradi. Shuningdek, Zoom, Google Meet va Microsoft Teams kabi platformalar yordamida tashkil etiladigan onlayn mashg‘ulotlar o‘quvchilarning og‘zaki nutqini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Ta’lim jarayonida Duolingo, Quizlet, Kahoot, Memrise, Moodle va Google Classroom kabi platformalardan foydalanish ham yuqori natijalar bermoqda. Ushbu platformalar o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlash, mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda darslarga bo‘lgan qiziqishini oshirishga xizmat qiladi. Masalan, Quizlet platformasi yangi so‘zlarni o‘rganish va mustahkamlashda, Kahoot esa bilimlarni test asosida baholashda samarali hisoblanadi. Duolingo dasturi esa ingliz tilini bosqichma-bosqich o‘rganish imkonini berib, foydalanuvchini muntazam shug‘ullanishga undaydi. Bunday vositalarning qo‘llanilishi o‘quvchilarning mustaqil ishlash malakasini rivojlantirib, o‘quv jarayonining natijadorligini oshiradi.

Raqamli texnologiyalarning yana bir muhim jihati shundaki, ular ta’lim jarayonida individual yondashuvni ta’minlaydi. Har bir o‘quvchi o‘zining bilim darajasi, qiziqishi va ehtiyojidan kelib chiqib ta’lim olishi mumkin. O‘quv materiallarini takroran ko‘rish, qo‘shimcha topshiriqlar bajarish va natijalarni tahlil qilish imkoniyati o‘quvchilarning o‘zlashtirish darajasini oshiradi. Shu bilan birga, o‘qituvchilar ham elektron platformalar orqali o‘quvchilarning faolligini kuzatish, baholash va ularga individual tavsiyalar berish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Natijada ta’lim jarayoni yanada shaffof va samarali tashkil etiladi.

Shunday qilib, ingliz tilini o‘qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish, ta’lim sifatini oshirish, mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini shakllantirish hamda zamonaviy ta’lim muhitini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli vositalarning oqilona va maqsadli qo‘llanilishi ingliz tilini o‘qitish samaradorligini oshirib, raqobatbardosh va zamonaviy bilimlarga ega mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o‘qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ta’lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o‘quvchilarning dars jarayonidagi faolligini kuchaytirib, ularning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, multimedia vositalari, onlayn platformalar va mobil ilovalar yordamida o‘quvchilar ingliz tilining tinglab tushunish, o‘qish, yozish va gapirish kompetensiyalarini samarali ravishda rivojlantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar ta’lim jarayonini interaktiv tashkil etish, o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirish hamda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bundan tashqari, elektron ta’lim resurslari har bir o‘quvchining individual ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olgan holda ta’lim berish imkonini yaratadi.

Kelgusida ingliz tilini o‘qitish jarayonida raqamli texnologiyalardan yanada kengroq foydalanish, pedagoglarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish hamda zamonaviy elektron ta’lim vositalarini ta’lim amaliyotiga joriy etish muhim vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Shu bois, raqamli texnologiyalarni ta’lim tizimiga samarali integratsiya qilish ingliz tilini o‘qitish sifatini oshirishga va xalqaro talablarga javob beradigan malakali mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Jalolov J.J. Chet til o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2012. – 432 b.
2. Passov E.I. Kommunikativ metodika osnovam obucheniya inostrannomu yaziku. – Moskva: Prosveshcheniye, 2010. – 276 s.
3. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – 5th ed. – London: Pearson Education, 2015. – 446 p.
4. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. – 410 p.
5. Chapelle C.A. Computer Applications in Second Language Acquisition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2001. – 215 p.
6. Warschauer M., Healey D. Computers and Language Learning: An Overview. // Language Teaching. – 1998. – Vol. 31(2). – P. 57–71.
7. Beatty K. Teaching and Researching Computer-Assisted Language Learning. – London: Routledge, 2013. – 320 p.
8. Egbert J., Hanson-Smith E. CALL Environments: Research, Practice and Critical Issues. – Alexandria: TESOL Publications, 2007. – 450 p.